

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

VI. Saziv
Prolećna sesija

**Komisija za obrazovanje, nauku, tehnologiju, kulturu, omladinu,
sport, inovacije i preduzetništvo**

Sednica br. 20
Priština, 16.5.2018, u 10:00 časova
Zgrada Skupštine, sala N- 303

ZAPISNIK

Na sednici su učestvovali: Ismajl Kurteshi, predsednik, Teuta Haxhiu, Adem Mikullovc, Fidan Rekaliju, Nezir Çoçaj, Abdyl Salihu i Verica Čeranić.

Odsutni: Mufera Shinik, Valentina Bunjaku - Rexhepi, Arbërie Nagavci i Albulena Balaj-Halimaj.

Drugi predstavnici: Kujtim Gashi-ministar MKOS, Samir Hoxha i Vjollca Aliu-MKOS, Shafi Gashi e Isuf Koci - KKTK, Rudinë Fetahaj-pripravnik i medije.

Podržno osoblje Komisije: Lule Ymeri i Shaip Goxhuli.

Sednici je predsedavao, Ismajl Kurteshi, predsednik Komisije.

Za ovu sednicu je predložen sledeći:

Dnevni red

- 1. Usvajanje dnevnog reda;**
- 2. Diskusija u vezi stanja u Kulturno naslede Kosova;**
- 3. Razno.**

Predsednik je konstatovao da su ispunjeni uslovi za početak rada Komisije i otvorio sednicu prema dnevnom redu.

1. Usvajanje dnevnog reda

Dnevni red je usvojen bez primedbi.

2. Diskusija u vezi stanja u Kulturno nasleđe Kosova;

Ismajl Kurteshi - je rekao da je razlog održavanja ovog susreta zbog dobijenih informacija Komisije i neprestanih žalbi od Kosovskog saveta za kulturno nasleđe (KSKN), zbog nedostatka saradnje sa Ministarstvom kulture, odnosno Departmanom za kulturno nasleđe i da ovaj susret pokušava uspostaviti saradnju ukoliko nije postojala ili da se poveća ukoliko nije bila dovoljna. Takođe je dodao da Kulturnom savetu za nasleđe završava mandat na kraju jula 2018, trebalo bi raspisati konkurs i ovo pitanje treba raspravljati i sa Ministrom kulture i sa direktorom Saveta za kulturno nasleđe.

Kujtim Gashi - ministar Kulture, omladine i sporta je rekao da se Ministarstvo se ne bavi raspisanim konkursu budući da je to u nadležnosti Skupštine Republike Kosova.

Shafi Gashi – direktor KOS –a je rekao da je savet institucija Skupštine Kosova i ideja da će biti nezavisna institucija Skupštine Kosova koje je podržala i izvršila monitorisanje kako bi stvorila jasan pregled o kulturnom nasleđu. S toga, prema njemu nije logično ukoliko Ministarstvo kulture izabere kandidate za članove KKTK. On je predložio da se ista praksa kao i za nezavisnog saveta za medije da se poštuje i za KKTK.

Kujtim Gashi - je rekao da od februara meseca kada je ovaj inspektorat počeo sa radom, izvršila 21 inspeksijske poslove, i u vezi s tim podneo tri krivične prijave zbog oštećenja objekata nasledstva u zemlji. Ministar takođe je rekao da NKOS pripremila Koncept – dokumenta o Zakonu o kulturnom nasledstvu koji će se procesirati Skupštini. Ministar je naglasio da je započet sprovođenje programa za nasledstvo pogotovo u dopuni zakonodavstva i da NKOS je povećan budžet za nasledstvo, a u 2018. godini budžet je obeležio povećanje skoro 30% približno oko 1. miliona €, u upoređenju sa 2017. godini. Ministar je rekao da je prioritet bio osnivanje Inspektorata za kulturno nasleđe, zakonska obaveza koja je ispunjena za jednu deceniju. Takođe je rekao da na osnovu programa rada NKOS, kulturnom nasleđu je posvećena pažnja i jedan je od glavnih izazova ovog ministarstva. Realizovani su 12. projekata u zgradama sa statusom zaštite, dok istraživanja u okviru arhiološkog nasledstva realizovana su za 12. projekata. Ministar je upoznao članove komisije i o pripremanja materijala i dokumenata kulturnog nasledstva i a realizovane su 10. izdanja. Dok je istakao da u okviru programske politike pažnja je posvećena za 14. projekata duševnog nasledstva.

Ismajl Kurteshi - „U tvrđavi Novo Brdo vodi radove jedna kompanija iz Beograda već 3 – 4 godine koliko sam ja informisan, a koju niko ne nadgleda. Kakav je vaš pristup da li imate informacije šta se dešava tamo šta se radi? Znam da za tog projekta potrošeni su oko 4. Miliona €“.

Vjollca Aliu – direktor Departmana za kulturno nasleđe u Ministarstvo kulture, rekla je da je projekat za tvrđavu Novo Brda je sklopljen u periodu 2012/2013 između MKOS i Ministarstva poljoprivrede i kao dodatna podrška bila je Ministarstvo prostornog planiranja budući da je ova posebna zaštićena zona i da je sufinansirana od Kancelarije Evropske unije u okviru fonda IPA. Ona je istakla da i MKOS podržala budžetom za svaku godinu tog projekta i da je iznos ovog projekta, što se tiče nasleđstva je približno oko 1. Miliona €, budući da je u oblasti ruralnog razvoja i kulturnog turizma, znači tri komponente u jednom projektu. Dok što se tiče izvršioaca radova, Vjollca Aliu je istakla da je izabrana kompanija koja je dobila tender prema procedurama javne nabavke koje je vodila kancelarija UNESCO-a, na početku u Veneciji a zatim u Sarajevu, naglašivši činjenicu da MKOS nije bio deo ove procedure. Ona je dodala da je projekat izrađen od jedne zagrebačke kompanije iz Hrvatske, dok radove izvodi izvršioac radova iz Beograda.

Ismajl Kurteshi - je replicirao sa Vjollca Aliun navodeći da ste vi odustali iz ovog projekta kao institucija, kao Vlada i dozvolili ste da neko drugi izabere kompaniju, koja nema političko poverenje u ovoj zemlji. On je rekao da je to vrlo odgovorno pitanje a vi kao ministarstvo ste dozvolili ovakve stvari.

Vjollca Aliu - je istakla da se ti poslovi sasvim druge prirode i IPA ima svoja pravila, inače deo kulture ili kulturnog nasleđstva ne tretira se kao posebna komponenta u ovim projektima, ali pod socijalnom kohezijom, s toga takva odluka je procesirana na takav način. Ona je takođe istakla mada imamo saradnju sa UNESCO nisu uključeni u procedurama izbora.

Ismajl Kurteshi - je rekao da to ne opravdava činjenicu da jedna organizacija koja nama nije priznala kao državu dobila projekat i da ne budu uključene naše institucije.

Kujtim Gashi - je rekao da ovaj projekat nasleđen a u načinu i obliku procesiranja, nisam imao informacije, obećavam da do narednog susreta preduzeti sve mere za istraživanje ovog projekta.

Teuta Haxhiu – je rekla da postoje vesti da iz te tvrđave prihode uzimaju određeni ljudi i da postoji zloupotreba budžeta. Ona je postavila pitanje i za Kulu Sylejman Vokshit u Đakovici jer je to kontinuirana zabrinutost naših građana.

Vjollca Aliu - je odgovorila na pitanju Teuta Haxhiu, naglasivši da u 2012/2013 preduzela sam niz mera za konsolidaciju zgrade Kule Sylejman Vokshit, međutim nisam naišla na razumevanju vlasnika i suvlasnika. Ona je rekla da je podnet zahtev za ekspropisanje Kule u opštini Đakovica i direktor Luan Dini je rekao da će se preduzeti sve mere radi restauracije pomenute kule i da rade u koordinaciji sa Opštinskom direkcijom u Đakovici.

Nezir Çoçaj - je rekao da je veoma zabrinut izveštajem direktora Saveta u vezi nedovoljne saradnje Saveta sa MKOS, odnosno Departmana za kulturno nasleđe u dostavljanju dokumenata kao i razmatranju/savetovanju o raznim projektima. On je rekao da je naša obaveza da budemo izblizha informisani o načinu funkcionisanja ovog saveta. Takođe je dodao da je

obaveza Komisije i ministarstva da pomažu ovom savetu, i da se poštuju njihovi saveti i sugestije.

Isuf Koci - izvršni direktor KKTK, je okvalifikovao nedovoljnu saradnju između MKOS i KKTK kao hronološki problem a ne jedino aktuelni. On je rekao da ne saradnja je posledica nepoštovanja Zakona o kulturnom nasleđu od strane Ministarstva. Ne razmatranje projekata od strane Saveta prema mandatu je polazna tačka ovih problema između Ministarstva kulture i Saveta. On je rekao da članom 5.2 Zakona, Ministarstvo se obavezuje da zahteva procenu za projekte od strane Saveta, međutim ovaj član se ne poštuje od 2009. Godine, tako da savet nije procenio ni jedan projekat. Drugi deo zakona kojeg je spomenuo Isuf Koci je član 4.9 koji potvrđuje da „finansijske prioritete za Kulturno nasleđe određuje Savet, međutim uprkos činjenice da u prethodnoj godini Savet je sastavio listu prioriteta a koju su uputili u Skupštini, analiza nije tretirana. Dok što se tiče ove godine, on je rekao da je lista izrađena i da će se organizovati jedna radionica sa svim odgovarajućim institucijama kulturnog nasledstva za određivanje prioriteta iz ove oblasti.

Isuf Koci - je dodao da Ministarstvo ne ispunjava niti praktične obaveze. On je rekao da u 2016. Godini po prvi put Ministarstvo uputilo u Savetu listu za stalnu zaštitu aseta koji se Zakonom je utvrđeno da ministarstvo predlaže ovu listu, dok Savet ili usvaja ili odbije. Kao posledica toga i zbog nedostatka dokumentacije od strane ministarstva u toj listi, savet je proglasio samo 23. Aseta za stalnu zaštitu, gde 14. Od njih pripadaju arhitekturnom nasledstvu, dok drugi su iz arheološkog nasledstva. Osim toga, on je dodao da u trenutku usvajanja ovih aseta, ministarstvo se obavezuje u roku od 6. Meseci izradi planove upravljanja ovih aseta, čiju obavezu Ministarstvo nije uspelo ispuniti zbog ne – saradnje. Takođe, on je rekao da Kosovo ima dovoljno zakonodavstvo i usvojenu strategiju, s toga praznine ili nejasnoće u zakonu ne opravdavaju uništenje Kulturnog nasleđa, ali je to zbog nepoštovanja zakona prouzrokovani su ovi problemi.

Vjollca Aliu - je rekla da je iznenađena za primedbe Saveta, jer Ministarstvo nikada nije učinilo nikakve napore za ne saradnju. Ona je rekla da Savet od vremena osnivanja, nikada nije bio potpuno funkcionalan.

Što se tiče procene projekata, ona je istakla da je potrebno promeniti način procesiranja planova rada i kao dodatan mehanizam, postoji i upravni saveti 3. Centralnih institucija i da bez njihovih preporuka, Ministarstvo ne preuzima ništa. S druge strane, ne upućivanje liste do 2016. Godine, ona je opravdala činjenicom da savet nije bio potpuno funkcionalan, međutim uvek smo smatrali i tretirali kao mehanizam koji vrlo značajan.

Takođe ona je rekla da su dugo očekivali odgovore od strane Saveta o pitanjima dosjea kao i naglasila činjenicu da je predsednik Gashi bio informisan da je ova odgovornost prenošena kod drugih institucija koje aktuelno rade. Za planove upravljanja, Vjollca Aliu je rekla da su vrlo značajna, ali ne obavezujuće. Mi kao ministarstvo ocenjujemo kao vrlo značajno da svaki plan

upravljanja je imao i međunarodnu podršku, isključujući plan o Istorijskom centru Prizrena koji se nalazi u završnoj proceduri u Ministarstvu u saradnji sa civilnom društvom.

Ona je rekla da je stalna zaštita nije jedino prioritet Ministarstva i Saveta ali svakako i države i tamo gde smo potrebni mi smo spremni u ispunjavanju naših zadataka i pružanju podrške Savetu kao što smo bili do sada.

Ismajl Kurteshi - je rekao da prema mišljenju predstavnika ministarstva, saradnja je na nivou, dok prema Savetu oni imaju žalbe.

Isuf Koci - što se tiče pitanja projekata, do danas nijedan projekat nije dostavljen u savetu za procenu od strane jedne formirane grupe od ministarstva, a na osnovu zakona treba da se ocenjuju od saveta, a zakon se ne sprovodi.

Kujtim Gashi - nećemo biti fokusirani kod pitanja projekata za procenu, jer funkcionisanje ovog saveta je nula, i departman ima mnogobrojne nedostatke, ali smatram da svih problema u kulturnoj baštini na Kosovu su kao posledica ne funkcionisanja ovog saveta i to je razlog snivanja Inspektorata za kulturno nasleđe i da novim zakonom treba utvrditi da li će postojati i dalje ovaj savet ili će biti drugi mehanizmi.

Shafi Gashi - je rekao da ono što zahteva savet jedino su nadležnosti predviđeni zakonom i da od trenutka kada savet bude funkcionalan, neće se više dogoditi ova pitanja. Arheološko nasleđe istina je da imamo konsolidovan budžet za to i zahvaljujemo ministarstvo za datu podršku, ali ovaj budžet nije dovoljan. On je rekao da imamo kapacitete za održavanje dobrih izložbi ali to nije moguće organizovati za mesec dana. Dok što se tiče izdanja, koje na prvom pogledu izgledaju da su vrlo kvalitetne, ali predmet unutar ovih izdanja je van pretenzija stručnog osoblja, dodao je on.

On je naglasio da problem o prezentaciji arheološkog rada kojeg treba predstaviti pred naučnom panelu, ali zbog tehničkih prepreka, Savet ne uspe da prezentira pronalasku na terenu. Takođe on je naglasio potrebu kojeg ima ovaj savet za stručno osoblje kao posledica niskih plata.

Ismajl Kurteshi - pitao je Shafi Gashija da li je bilo kada zahtevao susret sa ministrom ili sa direktorom Departmana i da li ste odbijeni, jer ova rasprava trebalo bi da se vodi između vas i obe strane, međutim zbog ne saradnje između MKOS i KKTK kultura je pretrpela gubitke i prinuđeni smo kao komisija da vas saslušamo. On je rekao da je komisija osnovala radnu grupu za nadgledanje sprovođenja Zakona o kulturnom nasleđu i pogledaćemo da li se poštuje zakon i od koga kao i oni koji nisu poštovali ovaj zakon, mi ćemo predložiti preduzimanje mera.

Adem Mikullovc - što se tiče prioriteta aseta, ko određuje prioritete. Ministarstvo ili savet jer je ova naj slabija tačka u kulturnom nasleđu gde se organizuje i sofa Pejane a prema njemu to je jedino rezultat muzičkog razvoja u poslednje vreme. On je takođe rekao da Xhemail Obrija ne može se smatrati kao duševno nasleđe, ali Anton Qeta koji je prikupljao ovo duševno bogatstvo.

Nezir Çoçaj - obe stranke trebalo bi biti konkretni na ovim pitanjima. On je rekao da saradnja treba svakako postojati između Ministarstva i Saveta i da potrebno je sprovesti zakon od strane ministarstva, znači da treba tražiti mišljenje Saveta za predložene projekte. On je dodao da ukoliko Ministarstvo pomaže Savetu, tada pomaže kulturnom nasleđu čitavog Kosova.

Verica Ćeranić – u svojoj diskusiji tražila razjašnjenje u vezi štete u spomenicima pravoslavnog bogoslužnja u martovskim neredima 2004. godine, a zatim tražila razjašnjenje u vezi sa procedurama za obnovu manastira Prizrena. Što se tiče manastir Dečani tražila razjašnjenje da li će biti javni oglas za izgradnju puta, dok što se tiče izrade Zakona o kulturnom nasleđu, tražila razjašnjenje od ministra da li će biti predstavnici srpske zajednice u ovoj radnoj grupi.

Ismajl Kurteshi - je rekao da je Komisija osnovala radnu grupu jedino za nadgledanje sprovođenje zakona, a ne za izradu zakona.

Kujtim Gashi - što se tiče pitanja Svetog Angela, postoji odluka Komisije jer ministar ne donosi odluke za takva pitanja, ali stručna komisija, dok dozvolu za izgradnju daju opštine. Dok što se tiče pitanja puta Dečane za Manastir, vođena je rasprava u savetu za monitorisanje i sprovođenje. Što se tiče saradnje, on je rekao da sa svim strankama koje zahtevaju da se sastanu sa njim, ja se obavezujem da ću ispuniti njihove zahteve, s toga nije iznenađujuće i žalba predsednika Saveta jer ja sa njim se sastanem ne formalno. On je obećao da će biti saradnja između Ministarstva i Saveta u ispunjavanju zahteve za projekte, ali ne treba imati lične inate ali treba postojati koordinacija i odgovornosti od strane ministarstva, a savet da obavlja blagovremeno svoje obaveze. Dok što se tiče prioriteta a seta određuju se uglavnom od nadležnih institucija MKOS i lista se predlaže od strane regionalnih centara za kulturno nasleđe.

Teuta Haxhiu - zaključak na osnovu ovih diskusija proizilazi da problemi su bili između saveta i ministarstva zbog ne koordiniranja njihovih poslova. Ona je takođe dodala da ni Savet niti Departman nisu istakli nešto sasvim značajno na ovom susretu što se tiče problemima u vezi čega su se pozvani, osim ministra, što je ona smatrala da je vrlo korektan. Ona je rekla da je preinačena praksa u Savetu da uvek dostavlja opisne izveštaje a ne da dostavlja nešto novo i konkretno. S druge strane, Teuta Haxhiu je istakla da nisu u interesu komisije neformalni razgovori između Ministarstva i Saveta, međutim zvanični dopisi su oni koje treba evidentirati i opravdati. Ona je naglasila da ima primedbe za obe stranke i sa ovim žalbama nije jasna uloga Saveta niti Departmana, kao da je naglasila da je vrlo razočarana radom Saveta i zbog nepoštovanja zakona od strane Departmana. Na kraju ona je dodala da lične inate treba staviti sa strane i problem ne saradivanja ne treba postojati nikada više između obe institucije.

Fidan Rekaliu - je rekao da treba intenzivno raditi u vezi Kulturnog nasleđa kao i da se poveća saradnja između obe odgovarajuće institucije.

Ismajl Kurteshi - je rekao da je obavezna međusobna saradnja i da treba blagovremeno izveštavati o svakom problemu s kojima se suočavate. On je takođe rekao da treba poštovati zakone jer je to naša obaveza.

3. Razno

U vezi ove tačke nije bilo diskusija.

Sednica je završena u 11:50 časova.

Pripremila:

Jedinica za podršku Komisije.

Predsednik Komisije,

Ismajl Kurteshi